

Semesterbeskrivelse for 2. semester

Humanistisk Informatik

Oplysninger om semesteret

Skole: CAT

Studienævn: Humanistisk Informatik

Studieordning: Bacheloruddannelsen for humanistisk informatik 2010

Semesterets temaramme: *Kommunikationsprocesser*

Projektmodulets temaramme er kommunikationsprocesser. Temarammen bygger videre på 1. semesters temaramme om kommunikationsprodukter. På 2. semester omhandler temarammen interpersonelle kommunikationsprocesser i både ansigt-til-ansigt kommunikation og medieret interpersonel kommunikation. Mens 1. semester arbejder med afgrænsede kommunikationsprodukter og forskellige teksttyper, arbejder 2. semester med de kommunikationsprocesser, som kommunikationsparterne skaber sammen. Som sådan er det kommunikationsprocessen og dermed kommunikationsparternes fælles interaktion og betydningssskabelse, der er de nye faglige aspekter.

Interpersonel kommunikation handler om forskellige former for verbale og non-verbale kommunikationsformer mellem mennesker, samt hvordan vi kan forstå menneskelig interaktion. Interpersonel kommunikation er som sådan et meget bredt fagligt område, som i temarammen for 2. semester er afgrænset til at omfatte interpersonelle kommunikationsprocesser i institutionaliserede sammenhænge. I studieordningen hedder det om hele semesterets mål, at ".....der arbejdes med, hvordan kommunikation foregår i direkte eller medierede interpersonelle relationer i institutionelle sammenhænge. Målet er, at den studerende skal opnå teoretisk viden om og analytisk kompetence i at arbejde med kommunikationsprocesser set i forhold til den professionelle kontekst, de er indlejret i." Denne afgrænsning betyder, at de kommunikationsprocesser, som undersøges, som udgangspunkt ikke har strengt privat karakter såsom kommunikation i parforholdet eller kammeratskabsgruppen. Man kan argumentere for, at fx ægteskabet er en institution, men det er ikke en professionel kontekst. Dog har medierede interpersonelle kommunikationsprocesser det særlige kendetegn i sociale medier, at det kan være utydeligt, hvornår kommunikationen forgår i en sammenhæng, som er offentlig eller privat, professionel eller privat. Dette er ligeledes et interessant område at undersøge på 2. Semester.

Der arbejdes således med både direkte og medierede interpersonelle processer. Undersøgelser af kommunikationsprocesser i fx teamarbejde, ledelsesmøder eller undervisningssituationer er centrale i temarammen ligesom organisationers og virksomheders brug af medieret interpersonel kommunikation i form af fx sociale medier er relevant.

Kommunikationsprocesserne i interpersonel kommunikation undersøges på en bestemt måde. Om projektmodulet hedder det i studieordningen: "Der arbejdes med næranalyser af kommunikationsprocesser, herunder ansigt-til-ansigt kommunikationens karakteristika. Der tages udgangspunkt i empirisk-autentiske situationer ud fra kommunikationsteorier om samspillet mel-

lem verbalsproglige (ord), parasproglige (lyd) og kropssproglige (gestik, mimik) udtryksformer samt deres manifesterede og latente betydningslag og med applicering af tolkningsmuligheder fra psykologiske og sociologiske tilgange”.

Den interpersonelle kommunikationsproces kan således anskues *multimodalt*. Det betyder, at både lydlig, visuel, sproglig, olfaktorisk og taktile elementer er i spil i kommunikationen. Den mest basale eller grundlæggende interpersonelle kommunikationsform er ansigt-til-ansigt kommunikationen, hvor alle modaliteter er mulige i en fælles her-og-nu kommunikationssituation: Kommunikationspartnerne er til stede for hinanden, de deler tid og sted, og de har i princippet uhindret adgang til alle modalitetsformerne.

Ved mediering af den interpersonelle kommunikation erstattes og/eller fjernes nogle af modaliteterne fra ansigt-til-ansigt kommunikation, og et helt centralt spørgsmål er derfor, hvad bliver fjernet – og hvad bliver tilføjet eller ”remedieret” i forskellige former for medieret interpersonel kommunikation som fx videokonference, chat, telefon, blogs, e-mail, SMS og brevveksling. I den medierede kommunikation må der kompenseres for fraværet af modaliteter fra ansigt-til-ansigt kommunikation, men medieringen giver samtidig mulighed for at arbejde med andre og nye kommunikative potentialer, fx ”likes” og ”emoticons” 😊.

Ved arbejdet med den medierede interpersonelle kommunikation benyttes hovedsagelig teori og metode fra den interpersonelle kommunikationsteori – det være sig fx pragmatisk sprogbrugsanalyse, konversationsanalyse og interaktionelle perspektiver på individet. Den interpersonelle kommunikation er altså til stadighed omdrejningspunktet. Desuden inddrages medieteori og analyse om mediemæssige forhold og modaliteter.

På 1. semester bestod det videnskabsteoretiske element af uddannelsen af en introduktion til videnskabsteoriens filosofiske grundlag og dens dannelsesmæssige aspekter i form af samfunds- og menneskesyn. På 2. semester skal videnskabsteorien på arbejde. Det betyder, at videnskabsteoretiske perspektiver løbende inddrages i undervisning og workshops. Samtidig vil I få nærmere kendskab til, hvordan videnskabsteoretisk tænkning kan være med til at strukturere et projekt.

Sammenfattende omfatter temarammen således næranalyser af kommunikationsprocesser, hvad enten de er medierede interpersonelle processer eller ansigt-til-ansigt kommunikation. Det er en vigtig dimension i temarammen, at der bliver arbejdet med næranalyse af empiriske situationer og kontekster, som de studerende eller andre med forskningsinteresse ikke selv har iscenesat. Den ”empirisk-autentiske” dimension betyder i denne sammenhæng, at man arbejder med situationer, som finder sted uden for ens egen fulde kontrol – som fx når man videoobserverer et møde eller screendumper en allerede eksisterende tråd i et socialt netværk.

I kommunikationsprocessen sker en gensidig betydningsskabelse og udveksling. Denne gensidige betydningsskabelse betyder, at 2. semesters temaramme afgrænser sig fra den massemedierede kommunikationsform via fx tv, hvor betydningsskabelsen kan siges at være monologisk. Tv- eller radiointerviewet som en særlig interaktionsform kan dog godt være genstand for analyse, så længe der er primært fokus på interviewdeltagernes orientering mod hinanden og ikke det udefinerede publikum.

2 semesters arbejde med kommunikationsprocesser følges på 3. semester af tema om ”kommunikation og strategi”, hvor fokus er på organisationen som afsender af kommunikation og på forståelse af organisationens betydning som kontekst for kommunikationen i bred forstand. 2.

semester skaber derved også forudsætninger for at forstå de dynamikker, der er mellem afsender og modtager i den strategiske kommunikation samt det fokus, der er på individets rolle i kommunikationen på 4. semester.

Eksempler på 2. semester projekter

Man kan skrive projekt inden for følgende sammenhænge:

1. Mennesker og kommunikation i politik (fx byrådsmøder, regionsråd, lokale politiske (ungdoms)foreninger osv.)
2. Mennesker og kommunikation på jobbet (fx ledelse, medarbejdere, frivillige osv.)
3. Mennesker og kommunikation i krise (fx sygdom, mobning, nedskæringer osv.)

Mere specifikt kan man eksempelvis jf. temarammen analysere og skrive om:

- Deltager-interaktion i digitale, sociale netværk
- Rollekonflikter i projektgrupper
- Positionering under bestyrelsesmøder
- Formelle og uformelle roller i ledergrupper og andre grupper
- Medarbejder- og lederrelationer på et morgenmøde
- Lærer-praktikant dialog i en evalueringssamtale
- Behandler-patient relationer
- Debat i sociale medier
- IPK face to face og i en videokonference (fx medieret kommunikation i retssale/retsmøder)
- En given case analyseret ud fra forskellige teoretiske perspektiver
- Journalistiske interviewsituationer

Semesterets organisering og forløb

Herunder følger en beskrivelse af semesterets opbygning, projektmodulets kurser samt en overordnet plan for gruppedannelse og midtvejsseminar.

Til slut en tabel over semesterets vigtigste datoer.

Overordnet beskrivelse af semestrets tre undervisningsmoduler

Uddannelsens 2. Semester fokuserer således på kommunikationsprocesser, hvor flere aktører kommunikerer med hinanden i såvel medierede som umedierede miljøer. I studieordningen beskrives det overordnede fokus således:

Uddannelsens 2. semester arbejder med kommunikation som proces, idet der arbejdes med hvordan kommunikation foregår i direkte eller medierede interpersonelle relationer i institutionelle sammenhænge. Målet er, at den studerende skal opnå teoretisk viden om og analytisk kompetence i at arbejde med kommunikationsprocesser set i forhold til den professionelle kontekst, som de er indlejret i. Den studerende skal desuden oparbejde kompetence i at tilrettelægge og udvikle interpersonelle kommunikationssituationer. (BA Humanistisk Informatik, stk. 2, s. 17)

Dette overordnede læringsmål på semestret understøttes af tre studiemoduler: **Projektmodulet** (20 ECTS) og **to praktiske studiefags-moduler** (på hver 5 ECTS). De tre moduler er selvstændige enheder, der på forskellig vis understøtter læringen på semestret, og der er knyttet en prøve til hver af dem. Afløsningen af de tre moduler og således hele semestret kan overskues således:

Modul	Afløsning
Projektmodul (20 ECTS = 548 studenterarbejdstimer)	Mundtlig gruppeeksamination med udgangspunkt i projektrapport (ekstern bedømmelse)
Skriftlig kommunikation og retorik (5 ECTS = 137 studenterarbejdstimer)	Bunden 7 dages hjemmeopgave (intern bedømmelse)
Kommunikationstræning (5 ECTS = 137 studenterarbejdstimer)	Aktiv undervisningsdeltagelse med absolut mødepligt el. mundtlig prøve med bunden opgave (intern bedømmelse)

Semesteret udgør 30 ECTS points. 1 ECTS point er ifølge Undervisningsministeriet cirka 27 timers arbejde. 30 ECTS point svarer således til omtrent 810 arbejdstimer eller 22 ugers fuld-tidsarbejde bestående af forberedelse til undervisning, undervisningsdeltagelse, gruppearbejde og eksamener.

Kursernes indhold og afløsning beskrives mere udførligt senere i denne semesterbeskrivelse under hvert kursus.

Litteratur

Der er udarbejdet fire kompendier til størstedelen af undervisningen på projektmodulet. De kan købes i studenterboghandlen:

- IPK og nonverbal kommunikation v. Gorm Larsen og Camilla Dindler
- Socialpsykologi og mikrosociologi v. Gorm Larsen og Camilla Dindler
- Metode: Videoobservation v. Camilla Dindler
- Medieret interpersonel kommunikation v. Bolette Blaagaard og Camilla Dindler

Til kursusforløbet i videnskabsteori og projektarbejde ligger teksterne på Moodle.

Nedenfor beskrives projektmodulet og dets kursusforløb.

Om projektmodulet: Kommunikationsprocesser

(§ 16 i studieordningen, 20 ECTS point)

På projektmodulet kommer vi i undervisningen omkring 5 temaer i løbet af 14 lektioner, 1 klyngeundervisning og 4 såkaldte "temaøvelsesgange", som er længere øvelsesforløb på 4 timer ad gangen og med to undervisere.

De fem temaer er:

- Interpersonel og nonverbal kommunikation (IPK, NVK)
- Medieret interpersonel kommunikation (M-IPK)
- Videoobservation som metode (VO)
- Socialpsykologi og mikrosociologi (SP, MS)
- Projektarbejde, metode og videnskabsteori (VT)

Temaerne interpersonel kommunikation og nonverbal kommunikation introducerer deltagerne til teori og analytiske begreber, som kan bruges i forbindelse med næranalyse af kommunikationsprocesser, mens medieret interpersonel kommunikation sætter fokus på de særlige betingelser og kommunikationsprocesser, som mediemiljøer udtrykker samt centrale teoretiske begreber knyttet hertil. Undervisningen i socialpsykologi og mikrosociologi introducerer til teori-

er, som kan bruges til at fortolke de kommunikationsprocesser, vi kan iagttage. De to sidste kurser er metodekurser, som på forskellig vis giver deltagerne redskaber til at reflektere over de grundlag, hvorpå viden indsamles og bearbejdes, samt hvorledes den indsamlede viden kan forstås som udtryk for akademisk, videnskabeligt arbejde. Videnskabsteori indgår løbende i undervisningen. Herunder følger en uddybning af de undervisningsforløb, der består af flere lektioner.

IPK: Lektionerne har som primært sigte at præsentere sprogbrugsteoretiske og –analytiske tilgange til studiet af interpersonel kommunikation. Lektionerne introducerer redskaber til tekstnære kommunikationsanalyser og diskuterer det teoretiske grundlag, som disse bygger på. Følgende områder tematiseres:

- metodeproblemer i samtaleanalyse
- retninger indenfor samtaleanalyse – især konversationsanalyse (CA) og pragmatisk samtaleanalyse
- samtalens form og struktur
- sprog, handling og kontekst
- kompleksiteten i nonverbal kommunikation – og samspillet med verbal kommunikation

Lektionernes formål:

Formålet med lektionerne er at kvalificere analyser af interpersonel kommunikation på mikro-niveau og at præsentere begreber, metoder og teorier til forståelse og analyse af samtalens elementer og struktur samt den ikke-sproglige kommunikation.

Socialpsykologi og mikrosociologi: Det overordnede formål med lektionerne er at bidrage til at udvikle en teoretisk og metodisk bevidsthed om, hvad valget af en bestemt socialpsykologisk eller mikro-sociologisk teori kan betyde for tolkningen af en given empiri.

Kurset introducerer forskellige psykologiske, socialpsykologiske og mikrosociologiske teorier til at forstå kommunikationsprocesser i den interpersonelle kommunikationssituation. Den røde tråd vil være teoriernes syn på interaktion og individ. Desuden præsenteres nogle grundlæggende videnskabsteoretiske distinktioner i tilknytning til teorierne samt en række metodiske problemer, der kan være forbundet med at anvende disse teorier i en kvalitativ, empirisk kommunikationsanalyse. Følgende teorier præsenteres og diskuteres:

- Psykoanalyse
- Humanistisk psykologi
- Diskurspsykologi
- Socialpsykologi
- Symbolsk interaktionisme
- Ansigtsarbejde, samhandling og rollespil

Medieret interpersonel kommunikation: Lektionernes formål er at give et indblik i de kommunikative og kontekstuelle forhold, der gør sig gældende for social interaktion og interpersonel kommunikation i digitalt medierede sammenhænge.

Lektionerne begynder med en indtroduktion til generel medieteorier, som er central for den grundlæggende forståelse af kommunikation og interaktion i mediesamfundet. Herefter følger to lektioner, som sætter fokus på hhv nonverbale aspekter og politiske aspekter af medieret interpersonel kommunikation.

Projektmodulets prøve (prøve 5 i studieordningen BA Humanistisk Informatik)

Prøveformen er en "gruppeeksamen":

"En mundtlig prøve med udgangspunkt i det skriftlige arbejde, hvad enten dette er udarbejdet individuelt eller i samarbejde med andre. Projektrapporten/det skriftlige arbejde betragtes som gruppens fælles ansvar. Projektrapporten udgør følgelig grundlaget for eksamination og bedømmelse, og der foretages en samlet bedømmelse af projektrapporten og den mundtlige præstation. Ved en mundtlig gruppeprøve skal den enkelte studerende eksamineres på en sådan måde, at det sikres, at der foretages en individuel bedømmelse af den studerendes præstation, jf. eksamensbekendtgørelsen § 4, stk.2.

Prøven foregår som en samtale mellem den/de studerende, eksaminator og censor med udgangspunkt i en af den/de studerende udarbejdet projektrapport. Den enkelte studerende har mulighed for at få meddelt bedømmelsen i enrum. I givet fald dette ønskes meddeles dette ved eksaminationens påbegyndelse.

I prøven skal den/de studerende demonstrere viden, færdigheder og kompetencer i overensstemmelse med de angivne læringsmål for modulet.

Hvad angår sidetal i projekter er det de sidetal, som er angivet i studieordningerne, der er gældende. Prøvetiden er normeret til 20 minutter pr. studerende og 10 minutter pr. gruppe til votering og karaktergivning, dog højst i alt to timer ved store grupper, 30 minutter i alt ved individuelle prøver. Disse angivelser er inklusive tid til votering og karaktergivning."

(http://fak.hum.aau.dk/fileadmin/FAK/studieordninger/Gruppeproever_2012.pdf)

Projektrapporten må højst være på 20 sider pr. studerende, højst 30 sider ved individuelt udarbejdede rapporter.

De studieelementer der ligger til grund for prøven har en vægt på 20 ECTS-point.

Ved bedømmelsen af prøvepræstationen vil der med henblik på opnåelse af karakteren 12 blive lagt vægt på, at den studerende demonstrerer en udtømmende opfyldelse af fagets mål med få eller uvæsentlige mangler.

Kursusplan

Kursusaktiviteterne følger ikke ovenstående introduktionsrækkefølge, idet de hver især supplerer hinanden på tværs. Herunder følger en gennemgang af de i alt 14 lektioner, hvortil der hører en klyngeworkshop og 4 særlige temaøvelser med hele holdet og to undervisere.

KP1: Introduktion til kommunikationsprocesser og interpersonel kommunikation (GL)

Hans Arndt (2003). "Samtalens grammatik" i *Sproget. Hverdagens mirakel*. Univers.

Helle Alrø & Marianne Kristiansen (1997 [1988]). *Kan du se, hvad jeg sagde? – mennesker ansigt til ansigt*. Forlaget Holistic

Helle Alrø (1995). "I forlanger for lidt af jer selv" i *Nomad* 3, nr. 2, 1995.

Dansk standard for udskrifter og registrering af talesprog 1992: "Retningslinjer for udskrifter af dansk talesprog". Nyhedsbrevet SNAK 5. Årgang 1992.

KP2 (IPK): Samtalens form og struktur – Konversationsanalyse/CA (GL)

Konversationsanalysens principper, turntaking,

Pensum:

Ian Hutchby & Robin Wooffitt (2003). "Introduction", "What is Conversation analysis" i *Conversation Analysis*. Polity, Cambridge.

Mie Femø Nielsen og Søren Beck Nielsen (2005). "Grundlæggende begreber" i *Samtaleanalyse*. Forlaget Samfundslitteratur.

KP3 (M-IPK): Mediateori og ipk online (BBL)

Hvad betyder det, at digital kommunikation er et medie fremfor eksempelvis et middel til kommunikation, og hvilken indflydelse har den teknologiske materialitet på vores kommunikation og kultur?

Med udgangspunkt i klassiske diskussioner og etnografiske studier om teknologiens og Nettets indflydelse på ipk og samvær diskuterer denne lektion begreber, processer og problematikker vedrørende kommunikation i et netværkssamfund.

Pensum:

Turkle, Sherry. (2011). *Alone Together*. New York: Basic Books (s.151-170)

Castells, Manuel. (2000). *The Network Society. 2nd Edition*. Oxford and Malden, MA: Blackwell (s.355-372, 385-394)

Hutchby, Ian. (2011). Technologies, Texts and Affordances. *Sociology* 35: 441-456

KP4 (IPK): Sprog og kontekst – Pragmatisk sproganalyse (GL)

Sproghandlinger, samtalens kooperative principper, implikatur og præsuppositioner.

Pensum::

J.L. Austin (1998 [1962]). "Performativer og konstativer", Betingelser for vellykkede performativer" og "Lokutionære, illokutionære handlinger" i *Ord der virker*, Samleren.

Searle, J. (1970). Expressions, meanings and speech acts. I: Searle, J., *Speech Acts* (22-53). Cambridge: Cambridge University Press.

Niels Erik Wille (2007). "Kapitel 8: Betydning og brug. Semantik og pragmatik" i *Fra tegn til tekst*. Forlaget Samfundslitteratur. (Grundbog fra 1. semester)

Alternativ til Wille: Anne Marie Bülow-Møller (2003). "Pragmatik" i *Sprog og sprogbeskrivelse*, red. af Michael Herslund og Bente Lihn Jensen. Forlaget Samfundslitteratur.

KP5 (IPK): Sprog og betydning – Pragmatisk sproganalyse (GL)

Sproglige kategorier - fra modalitet og modus til høflighed og optoning/nedtoning

Pensum:

Carsten Elbro (1985). "At læse mellem linjerne" i *Danske Studier* 1985, Akademisk Forlag.

Geoffrey Lecch (2005). "Politeness: Is there an East-West Divide?" i *Journal of Foreign Languages*, No. 6, 2005.

Torben Andersen (1985). "Modalpartikler og deres funktion i dansk" i *Danske Studier* 1982, Akademisk Forlag.

John Edelsgaard Andersen (1986). "Adverbier – sprogvidenskabens stedbørn" i *Selskab for Nordisk Filologi. Årsberetning 1985-1986*.

Sekundært: John E. Andersen (1991). "Sprogets takt og tone" i *Auditorium X*. Red. Erik Hansen et al. Forlaget Amanda.

KP6 (NVK): Nonverbal kommunikation (CD)

Denne lektion om nonverbal kommunikation introducerer til de helt centrale begreber for kropssproglig kommunikation og parasproglig kommunikation, dvs. individuel kropslig adfærd eller lyd som ikke kan opfattes som ord, men som alligevel kan strukturere og tilføje mening til interpersonel kommunikation.

Pensum:

- Stewart J. & Logan C (1999). Verbal and Non-verbal Dimensions of Talks. In *Bridges Not Walls – A book about International Communication*. 7th edition. University of Washington, McGraw-Hill.
- Ekman P. & Friesen W. V. (1969). Repertoire of Nonverbal Behavior: Categories, Origins, Usage, and Coding. *Semiotica* no. 1.
- Goodwin C. (2000). Action and embodiment within situated human interaction. *Journal of Pragmatics* 32: 1489-1522.

KP7 (M-IPK): Affekt og visualitet (BBL)

Undervisningsgangen giver en introduktion til affektivitetsperspektiver i relation til digital, personlig kommunikation og i særdeleshed i forhold til visuelle kommunikationer.

Affektivitet er et perspektiv nærmere end en teori, som fokuserer på hvordan vi som både bevidsthed og krop handler på og bliver handlet på af andre og hvordan disse relationer forholder sig til det sociale. Affektivitetsperspektiver udgår fra en poststrukturalistisk tradition og har haft indflydelse på filosofiske, feministiske, politiske og medie teorier.

Pensum:

- Ahmed, Sara (2004) *The Cultural Politics of Emotion* New York, Routledge, pp. 1-20
- Olszanowski, Magdalena (2014) "Feminist self-imaging and Instagram: Tactics of Circumventing Sensorship", *Visual Communications Quarterly*, 21(2), pp. 83-95
- Blaagaard, Bolette (2013) "Post-human viewing: A discussion of the ethics of mobile phone imagery" *Visual Communication* Vol. 12(3), pp. 359-374

Temaøvelse 1: Indhold bestemmes ultimo januar

KP8 (VO): Videoobservation som metode (CD)

Tilhørende workshop i transskription af videoobservation

På 2. semester skal den studerende "i felten" og *observere* interpersonelle kommunikationsprocesser. Metodeforløbet skal klæde jer på til dette, både ift konkret tilrettelæggelse, kontakt med mennesker, I må observere, og refleksion over jeres observationsarbejde. Med andre ord er kursets formål, at I får en grundlæggende viden om *procedurer for indsamling af empiri i forbindelse med observationsstudier* med udgangspunkt i den kvalitative forskningstradition.

Forelæsningen vil fokusere på:

- Hvilken type viden, som observation kan tilvejebringe, samt hvad det ikke kan tilvejebringe
- Observatørens rolle under observation
- Hvilke måder man kan fastholde observationer på

- Hvordan man kan kategorisere sit datamateriale

Pensum:

Jordan, B. & Hendersen, A. (1995). Interaction Analysis: Foundations and practice. *The Journal of the Learning Sciences*,4(1).

Rasmussen, T. A. (1997), Video mellem samtale og observation. In: Alrø, H. & Dirckinck-Holmfeld, L. *Videoobservation*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.

Rønholt, Helle, Sven-Erik Holgersen, Kirsten Fink-Jensen og Anne Maj Nielsen (2003): "Video i pædagogisk forskning. Krop og udtryk i bevægelse", Københavns Universitet og Forlaget Hovedland, København. Uddrag fra kapitel 6 *Didaktiske irritationer* af Helle Rønholt, pp. 124-134.

Anbefalet litteratur:

(også i kompendium) Brinkmann, S. & Tanggaard L. (red.) (2010): "Kvalitative Metoder – en Grundbog", Reitzel, København. Introduktion, pp. 17-21 samt kapt. 23: *Kvalitet i Kvalitative Studier*, pp. 489-499.

Workshop:

Der sigtes mod at øve praktiske færdigheder i at udskrive og registrere bandede, umedierede interpersonelle kommunikationsprocesser. I den sammenhæng inddrages til slut perspektiver fra undervisningen i socialpsykologi og mikrosociologi for at tydeliggøre sammenhængen mellem teori og data.

Pensum:

"Dansk standard for udskrifter og registrering af talesprog, 2. udgave" (1992), Nyhedsbrevet SNAK, Odense Universitet.

Sekundær litteratur:

(Moodle) Lofland, John & Lyn H. Lofland (1995): "Analyzing social settings. A guide to qualitative observation and analysis", Wadsworth Publishing Company, Belmont, pp. 89-97.

KP9 (SP): Socialpsykologi: Det kommunikerende subjekt I (GL)

Introduktion til socialpsykologi og mikrosociologi.

To personlighedsmodeller: Psykoanalyse og socialbehavioristisk psykologi

Jeg'et og det ubevidste og jeg'et og (de andres) mig

Kristiansen, M. (2003): "Hjælper mellem fag-person, relation og kontekst – refleksioner over fortid, nutid og fremtid" i I. Weicher & P. Fibæk Laursen (Eds.). *Person og profession*. Værløse: Billesø & Baltzer, kap. 12, pp. 242-258.

Freud, S (1977 [1911]): "Om forglemmelser af visse navne" i *Psykoanalyse, litteratur, tekstteori. Tradition og perspektiver*. Borgen, Valby. pp. 13-20.

George Herbert Mead (2005 [1934]): "Selvet og det subjektive", "Jeg'et og Mig'et" i *Sindet, selvet og samfundet*. Akademisk Forlag. pp 192-205.

Sekundært: Crafoord, C. (1994): "Grundtrækkene i psykodynamisk tankegang" i *Udviklende fortrolighed*. København: Reitzel. Kap. 3, pp. 42-65.

KP10 (SP): Socialpsykologi: Det kommunikerende subjekt II (GL)

Positionering: Socialkonstruktivistisk psykologi og diskurspsykologi

Fra samspil mellem sociale forventninger, roller og normer til konstruktion af sociale positioneringer og psykologiske relationer

Burr, V. (1995): "Introduction" i *An Introduction to Social Constructionism*. London: Routledge, pp. 1-16.

Kenneth Gergen (2006): "Selvet under belejring" i *Det mættede selv*. Dansk psykologisk Forlag. Kap. 1, pp. 27-45.

Davies, B. & Harré, R. (1990): "Positioning: The discursive production of selves" i *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 20 (1)

Sekundært:

Jørgensen, M. & Phillips, L (1999): "Diskurspsykologi" i *Diskursanalyse som teori og metode*. Frederiksberg: Samfundslitteratur, kap. 4, pp. 105-126.

Temaøvelse 2: Indhold bestemmes ultimo januar

KP11 (MS): Ansigtsarbejde i kommunikationssituationer (CD)

Lektionen handler om det, som sociologen Erving Goffman (1922-1982) betegnede "ansigtsarbejde" og beskrev som de måder, hvorpå mennesker i fællesskab sikrer en grundlæggende orden i kommunikationssituationer, således at det enkelte individ og samfundet består som ukrænkeligt. Begrebsdannelsen er en del af en mere samlet teori, som Goffman kalder "samhandlingsordenen", hvilket lektionen også vil introducere til.

Endelig vil vi komme ind på nogle grundlæggende bestemmelser af, hvad vi kan forstå ved "en situation", både i ansigt-til-ansigt kommunikation og i medieret interpersonel kommunikation.

Pensum:

Goffman, Erving (2004): "Om Ansigtsarbejde" i Erving Goffman: *Social samhandling og mikrosociologi*, En tekstsamling (eds. Michael Hviid Jacobsen og Søren Kristiansen), Hans Reitzels Forlag, København, pp. 39-75.

(Moodle) Goffman, Erving (2004): "Samhandlingsordenen" i Erving Goffman: *Social samhandling og mikrosociologi*, En tekstsamling (eds. Michael Hviid Jacobsen og Søren Kristiansen), Hans Reitzels Forlag, København, pp. 280-319.

Meyrowitz, Joshua (1985), *No Sense of Place. The Impact of Electronic Media on Social Behavior*, New York: Oxford University Press. Kapitel 3: "Media, Situations, and Behavior"

Anbefalet:

(Moodle) Levin, I og Trost J. (2005). Symbolsk interaktionisme. Hverdagslivets samhandling. i Michael Hviid Jacobsen & Søren Kristiansen (red.): *Hverdagslivet. – Sociologier om det upåagtede*, Hans Reitzels Forlag, København.

(Moodle) Scannel, P. (2013). *Media and Communication*. Los Angeles: Sage. Kap. 6: Communication as interaction: Goffman and Garfinkel, USA, 1950s – 1970s.

KP12 (M-IPK): Demokrati, dialog, solidaritet?: Politisk snak på Facebook (CD)

Pensum:

Sørensen A. S. (2012). Facebook – selvfremsstilling, small talk og social regulering. *Mediekultur* 52: 132-152.

Schudson M. (1997). Hvorfor samtalen ikke er demokratiets sjæl. *Mediekultur* 32: 75-84.

Anbefalet:

(På Moodle) Hjarvard S. (2008). *En Verden af Medier*. Frederiksberg: Samfundslitteratur. Kap 6: Medialiseringen af Habitus. Den nye individualismes socialkarakter.

Temaøvelse 3: Indhold bestemmes ultimo januar

KP13: Kommunikationsprocesser: Dialog og subjekt. Opsamling (GL)

Den kommunikative handling og mentalisering

Mellem det suveræne og relationelle subjekt

Jens Glebe-Møller (1996): "Livsverden og system" i Jürgen Habermas. En protestantisk filosof. Gyldendal, København. pp. 49-67.

Jürgen Habermas (1976): "*Some distinctions in universal pragmatics*. I *Theory and Society*, 3, 1976. pp. 155-167.

Eric Grillo (2005). "Two dogmas of discourse analysis" i *Power Without Domination. Dialogism and the empowering property of communication*. John Benjamins Publishing, Philadelphia. (s. 3-41).

Christina Fogtmann Fosgerau (2011): "Mentalisering og interaktionsanalyse" i *NyS 41 Nydanske Sprogstudier*. Frederiksberg. pp 10-35.

Sekundært:

Rogers, C. (1962): "The Interpersonal Relationship: The Core of Guidance". *Harvard Educational Review*, 34(4), 416-429.

Lennéer-Axelsson, B. & Thylefors, I. (2006): "Grupper og gruppeprocesser" i *Arbejdsgruppens psykologi – Det psykosociale arbejdsmiljø*. København: Reitzel, pp. 43-64, pp. 85-96.

KP14 (VT): Projektarbejde, metode og videnskabsteori (TP)

Kurset i videnskabsteori behandler grundlæggende problemstillinger knyttet til videnskabeligt arbejde. Disse problemstillinger er dels erkendelsesteoretiske, dels metodologiske. Erkendelsesteori undersøger, hvad erkendelse og viden er. Metodologi undersøger, hvordan man praktisk set opnår erkendelse og viden. Kurset sigter mod at give den studerende en forståelse for, hvad videnskabeligt arbejde indebærer såvel som elementære videnskabelige arbejdsmetoder.

Pensum:

Olsen, Poul B. (2003): "Metode i problemorienteret projektarbejde" i Olsen, P. B. og Pedersen, K. *Problemorienteret projektarbejde – en værktøjsbog*, Roskilde Universitetsforlag, Roskilde, pp 169-190.

Juul, Søren og Kirsten Bransholm Pedersen (2012): "Videnskabsteoretiske retninger i projektarbejdet" i Søren Juul og Kirsten Bransholm Pedersen (red.) *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori*, kap. 11, København: Hans Reitzels Forlag

Temaøvelse 4: Metode og videnskabsteori i projektarbejdet

Gruppedannelse

Gruppedannelsen begynder fem uger inde i semestret og forløber over to dage med små 14 dages mellemrum.

Dag 1: Intro, inspiration fra tidligere 2. semesters studerende samt information om idéudvikling i den mellemliggende periode.

Mellemliggende periode: Idéudvikling på internet-forum

Dag 2: Gruppedannelse

Ingen forlader gruppedannelsen, før alle er i en gruppe.

NB: Der tages forbehold for indholdsændringer, indtil ankerlærer har haft møde med juntaen ved semesterets begyndelse.

Midtvejsseminar

Midtvejsseminaret består af studenterfeedback på projekt-tekster i mindre grupper sammen med projektvejledere.

Vigtige datoer

Aktivitet	Intro	Gruppedannelse Dag 1	Gruppedannelse Dag 2	Midtvejsseminar	Projektaflevering + semesterevaluering	Ugeopgave i retorik
Dato	3. februar kl. 08.15- 10.00, FKJ 10A, lok. 3. 160	6. marts kl. 10.15-12.00	17. marts kl. 8.15-16.15	30. april kl. 8.15- 16.15	21. maj	22. – 29. maj

Semesterkoordinator og sekretariatsdækning

Ankerlærer: Camilla Dindler (dindler@hum.aau.dk)

Modulkoordinator for studiefaget "Skriftlig kommunikation og retorik: Annette Hoffskov (hoffskov@hotmail.com)

Modulkoordinator for studiefaget "Kommunikationstræning": Camilla Dindler (dindler@hum.aau.dk)

Semestersekretær: Karin Jensen (kje@hum.aau.dk)

Studiefaget "Skriftlig kommunikation og retorik i praksis"

Modultitel, ECTS-angivelse og STADS-kode

Skriftlig kommunikation og retorik i praksis (Written communication and Rhetorics in practice)
5 ECTS

Placering

2. Semester
Humanistisk Informatik

Modulansvarlig

Annette Hoffskov (hoffskov@hotmail.com)

Type og sprog

Studiefagsmodul
Dansk

Mål

Kursets hensigt er at opøve de studerendes teoretiske og praktiske færdigheder i forhold til både analyse og produktion af skriftlig kommunikation. På kurset rettes et særligt fokus på den enkelte studerendes

egen evne til at producere kvalificerede tekster i forskellige genrer og sammenhænge.

(Fra studieordningen 2010, s. 29) Den studerende skal gennem modulet opnå

Viden om:

- Tilrettelæggelse af skriftlig kommunikation med afsæt i genrekonventioner og kommunikationssituationer

Færdigheder i:

- At anvende relevante centrale skriftsproglige begreber og formidlingsmæssige virkemidler ved tilrettelæggelsen af skriftlig kommunikation på et grundlæggende niveau

Kompetencer til:

- At agere kritisk og konstruktivt i relation til skriftlig kommunikation
- At beskrive, analysere, udvikle og evaluere skriftlig kommunikation

Fagindhold og begrundelse

Kurset kombinerer hhv. en *teoretisk, analytisk og praktisk* orienteret tilgang til tekster og tekstproduktion, hvilket betyder, at undervisningen forløber i tre forskellige, men tæt forbundne, arbejds- og læringsprocesser: 1. tilegnelse af teoretisk viden, 2. øvelse i tekstanalyse og tekstkritik samt 3. praktisk erfaring med skriveprocesser og tekstrevidering såvel individuelt som kollektivt.

Kurset gør således de studerende i stand til at forholde sig reflekteret til såvel analyse som egenproduktion af kommunikerende tekster i lyset af bl.a. den omgivende kommunikationssituation, tekstens indskrevne afsender/modtagerpositioner samt brug af argumentation og stilistik.

Kursusforløbet er inddelt i følgende temaer:

1. Introduktion til kursus, indhold og prøveform
2. Om at skrabe eller fylde på
3. Om topik og vinkling
4. Om struktur, genre og form
5. Om revision og feedback som proces
6. Om at skrive korrekt, klart og kreativt
7. Opsamling, information om eksamen og evaluering

Omfang og forventning

Forløb: 7 kursusgange (4x2 lekt. + 3x4 lekt.), 1 kursusgang pr. uge

Omfang: 5 ECTS svarende til 137 studenterarbejdstimer (20 konfrontationstimer + 80 timers forberedelse + 37 timers prøve).

Undervisningsform: Kombination af teoretiske oplæg og diskussion samt praktiske øvelser.

Ugentlig forberedelse: Læsning af 3-4 teoretiske eller praktiske tekster samt en mindre hjemmeopgave i form af en refleksions-, skrive- eller revideringsøvelse. Det er vigtigt at medbringe en computer og/eller papir og blyant til alle kursusgange.

Deltagere

Studerende på 2. semester

Deltagerforudsætninger

Deltager skal være indskrevet på uddannelsen Humanistisk informatik og tilmeldt kurset.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Underviser på alle kursusgange er Annette Hoffskov

1. gang: Introduktion til kurset - 2 lektioner, Forelæsning samt skriveøvelser

Litteratur:

Elbow, P. (1998). *Writing with Power*. Oxford University Press (side 6-12: "An Approach to Writing")

Hvid, M. (2008). *Skriv!*. UPDATE & Forlaget Ajour (side 229-239: "Flow og skrivehåndværk, udvikling og tekstkvalitet")

2. gang: Om at skrabe eller fylde på - 4 lektioner, Forelæsning samt refleksions-, analyse- og skriveøvelser

Litteratur:

Flarup, J. (2001). Fortæl eller beskriv – tanker om at fylde eller skrabe sin tekst. *Danmarks Medie- og Journalisthøjskole*. Hentet fra <http://130.225.180.61/cfe/VidBase.nsf/ID/VB00404126> (NB: læs også de to interviewartikler, hun henviser til)

Jacobsen, J. K. (1993). *Interview – kunsten at lytte og spørge*. Hans Reitzels Forlag (side 18-30: Kapitel 2: "Interviewets genrer")

Gillham, B. (2005). *Research Interviewing – the range of techniques*. McGraw-Hill (side 29-36: "The core skills of interviewing")

3. gang: Om topik og vinkling - 2 lektioner, Forelæsning samt refleksions-, analyse- og skriveøvelser

Litteratur:

Gabrielsen, J. (2004): Eksempler, der fører og forfører. *Retorikmagasinet nr. 54, dec. 2004*.

Kock, C. (2009). Topik. I: Jørgensen, C. og Villadsen, L. (red): *Retorik, teori og praksis (side 115-128)*. Samfundslitteratur.

Schmidt, S. (2011). *Journalistikkens grundtrin*. Forlaget Ajour (side 71-77: "De journalistiske kriterier")

4. gang: Om struktur, genre og form - 4 lektioner, Forelæsning samt analyse- og skriveøvelser

Litteratur:

Kock, C. (2001). Imitatio: en bro mellem tekstlæsning og skriftlig fremstilling, i: *Dansk, nr. 2, 2001*

Hvid, M. (2008). *Skriv!*. UPDATE & Forlaget Ajour (side 126-157: "Fem kompositionsmodeller")

Palsbro, L. (2003). Genre – sig tekstens navn. I: Jensen, E. H. og Olesen, J. A. *Tekstens univers – en in-*

troduktion til tekstvidenskab (side 97-116). Samfundslitteratur.

5. gang: Om revision og feedback - 2 lektioner, Forelæsning samt refleksions-, analyse- og skriveøvelser

Litteratur:

Elbow, P. (1998). *Writing with Power*. Oxford University Press (side 139-145: "Revising with feedback" og 237-254: "Feedback")

Sommers, N. (1980). Revision strategies of student writers and experienced adult writers. I: *College Composition and Communication, Vol. 31, No. 4, Dec 1980* (side 378-388)

Hvid, M.: *Skriv!*. UPDATE & Forlaget Ajour (side 66-72: "Et skriveark bliver født")

6. gang: Om at skrive klart, korrekt og kreativt - 4 lektioner, Forelæsning og øvelser

Litteratur:

Jensen, L. B. (1994). *Ud af elfenbenstårnet*. Roskilde Universitetsforlag (side 27-58: "Skriv så læseren kan se og opleve")

Kihlström, E. (2007). *Karismakoden – udstråling kan læres*. Retorikforlaget 2007 (side 113-121: "At tale i billeder")

Pontoppidan, C. (2013). *Gør teksten klar*. Samfundslitteratur (side 123-154: "Tekstens ordniveau")

Jasinski, J. (2001). *Sourcebook on rhetoric: Key concepts in contemporary rhetorical studies*. Sage Publications (side 303-305)

7. gang: Opsamling, evaluering, om eksamen - 2 lektioner, Forelæsning og evaluering

Litteratur:

Jensen, L. B. (2004). *Fra patos til logos – videnskabsretorik for begyndere*. Roskilde Universitetsforlag (side 7-10, 61-65, 98-102)

Skim eller genlæs derudover resten af pensum!

Litteratur

Al litteratur bliver oploadet på Moodle

NB: Ændringer i kursuslitteratur kan forekomme ifm. detailplanlægning før kursusstart samt undervejs i forløbet)

Eksamen

(fra studieordningen 2010, s. 29) En intern, skriftlig prøve [i] form af en bunden 7-dages hjemmeopgave, hvor de studerende skal demonstrere:

1. at han/hun er i stand til at udarbejde et skriftsprogligt produkt i en angivet genre, hvor genren, emnet og modtager er centrale for den tekstlige og sproglige orientering, og

2. at han/hun kan redegøre for sin tilrettelæggelse og produktion af kommunikationen, herunder for afkodning af situationen (mhp. på genre, kommunikativt formal, medie, sproglige og stilistiske valg samt afsender- og adressatforhold samt for sin skrive- og forarbejdningsproces.

Eksamenspræstationen skal demonstrere, at den studerende opfylder målbeskrivelserne for modulet.

Bedømmelsesform: Der gives bedømmelsen bestået/ikke bestået, og der gives derudover individuel feedback. Besvarelsen bedømmes af eksaminator; besvarelser, som eksaminator vurderer til ikke bestået, bedømmes tillige af en censor.

Ugeopgaven skal besvares mellem fredag den 22. og fredag den 29. Maj.

Studiefaget "Kommunikationstræning"

Modultitel, ECTS-angivelse og STADS-kode

Kommunikationstræning (Situating interpersonal communication and feedback)
5 ECTS

Placering

2. Semester
Humanistisk Informatik

Modulansvarlig

Camilla Dindler

Type og sprog

Studiefagsmodul
Dansk

Mål

Kommunikationstræningen har 3 formål:

- at træne jer i at sætte jeres intuitive sansning af kommunikation på begreb
- at skærpe jeres evne til at analysere kommunikation i her-og-nu situationer
- at træne jer i at give feed-back

Ifølge studieordningen (§ 17) skal deltagerne gennem modulet opnå:

Viden om:

- samspillet mellem verbalsproglige (ord), parasproglige (lyd) og kropssproglige (gestik og mimik) udtryksformer samt deres manifesterede og latente betydningslag i kommunikationen.
- deltagerafstemt feed-back.

Færdigheder i:

- at analysere kommunikation i her-og-nu situationer
- at designe og tilrettelægge kommunikationsprocesser

- at give konstruktiv deltagerafstemt feedback.

Kompetencer til:

- at anvende teoretisk viden og praktiske færdigheder om samtaleanalyse og feedback på specifikke kommunikationssituationer
- at agere kritisk og konstruktivt i relation til identificering, udvikling og realisering af interpersonelle kommunikationsprocesser
- at forholde sig til interpersonelle kommunikationsprocesser, herunder disses tilrettelæggelse, formidling og effekt

Kommunikationstræningen er således et praktisk kursus, hvor I får lejlighed til at omsætte jeres teoretiske viden i kommunikationsanalyse og til at anvende forskellige kommunikationsværktøjer. Samtidig håber vi, at I bliver mere bevidste om jeres egen kommunikation.

Fagindhold og begrundelse

Kursets pædagogiske ide er en kombination af "learning by doing" og "learning by talking". Det er derfor organiseret som et værkstedskursus, hvor I lærer teoretiske, analytiske og praktiske kommunikationsfærdigheder gennem handling og refleksion. Storgruppen deles op i 4 hold. Træningen består af 2 hele dage. **Vær opmærksom på at undervisningen IKKE følger normal skematid. Vi starter nogle dage kl. 9.00-16.00 og andre dage kl. 10.00-17.00 (se nedenfor).**

Omfang og forventning

Kurset består af 14 undervisningstimer fordelt på to dage.

Kurset har et omfang på 5 ECTS svarende til 137 studenterarbejdstimer.

Det forventes, at deltagerne har repeteret projektmodulets pensum samt læst pensum til kurset for at kunne bestå ved aktiv deltagelse (se også under "Eksamen" herunder).

Deltagere

Studerende på 2. semester på humanistisk informatik

Deltagerforudsætninger

Deltager skal være indskrevet på uddannelsen Humanistisk informatik og tilmeldt kurset samt have fulgt undervisningen på projektmodulet.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Undervisere: Camilla Dindler, Alice Juel Jacobsen og Frederikke Winther

Kurset tager udgangspunkt i øvelser og situationsspil, hvor I på skift 3-4 ad gangen gennemspiller forskellige kommunikationssituationer. Forud for spil og øvelser opstiller underviserne nogle rammer for træningen og for måden, hvorpå der kan gives feedback. Spil og øvelser diskuteres og analyseres i plenum, og undervejs holder underviserne oplæg. Disse og andre temaer behandles på kurset:

- feedback
- lytning
- håndtering af uenighed og konflikter

- direkte og indirekte kommunikation

- grænser

Forberedelse og litteratur:

Vi vil bede jer om at repetere centrale begreber fra kurserne om verbal og nonverbal kommunikation samt socialpsykologi og mikrosociologi som forberedelse til kurset (check kursuslitteratur og udleverede slides). En definition af flere centrale begreber og redegørelse for den feedback-model, der benyttes i træningen findes i:

Primær litteratur:

Alrø, H. & Kristiansen, M. (2006). Et dialogisk perspektiv. In: M.S. Nielsen & G. Rom (Eds.). *Perspektiver på kommunikation i sundhedsfaglige professioner*. København: Munksgaard. (læs især afsnit 7.5).

Teksten vil blive uploadet på Moodle.

Kommunikationstræning foregår fra kl. **09.00-16.00/10.00-17.00** på disse datoer:

Hold 1 (CD + AJJ)	Hold 2 (FW + AJJ)	Hold 3 (FW + CD)	Hold 4 (FW + CD)
23. + 24. Marts kl. 10.00-17.00	26. + 27. Marts kl. 10.00 – 17.00	30. + 31. Marts kl. 9.00-16.00	7. + 8. april kl. 9.00 – 16.00

Holdinddeling

Holdinddeling vil blive lavet umiddelbart efter gruppedannelsen, fordi holdene sammensættes af projektgrupper.

Hvis nogle af jer af tvungende årsager, såsom sygdom og lign. har brug for at bytte hold, bedes I selv finde en at bytte med og derefter meddele det senest fredag den 20. marts kl. 10 til både Karin (sekretær, mail: kje@hum.aau.dk) og Camilla (underviser, mail: dindler@hum.aau.dk).

Eksamen

Kommunikationstræning er et prøvebelagt fag. Der er derfor nogle ting, som I skal være opmærksomme på. Prøven kan indfries ved tilfredsstillende aktiv deltagelse på hele kurset. Alternativt er der eksamen i form af en mundtlig prøve.

En forudsætning for at indfri prøven gennem aktiv deltagelse er, at I deltager aktivt i hele kurset. Kurset starter præcist og for sen ankomst gælder som fravær. Desuden er erhvervsarbejde, familiebesøg o. lign. ikke gyldig grund til at forlade kurset før tid. Dette kan synes som en noget stram regelsætning. Det har vi imidlertid fundet nødvendigt for at sikre kvaliteten af kurset samt ens spilleregler for alle. Kurset slutter på den opgivne tid.